

Vec: Tlačová správa

Názov výstavy: **Herbár – farebná cesta za poznáním**

Miesto: **Podtatranské múzeum v Poprade, Vajanského 72/4, 058 01 Poprad**

Trvanie výstavy: **7. 2. 2020 – 31. 5. 2020**

Výstava prezentuje genézu obsahovej náplne pojmu herbár (zbierka rastlinných organizmov) a prácu botanika v terénne pri zbere rastlín a následnom štúdiu v období druhej polovice 19. st. a začiatkom 20. storočia. Celková koncepcia výstavy tak pozostáva z dvoch vzájomne sa prelínajúcich a dopĺňajúcich rovín. Pôvodne mal herbár charakter ilustrovanej publikácie o liečivých rastlinách a v jeho názve sa stretávame s pomenovaním napr. Kreuterbuch /nem. kniha o rastlinách/, zbierka rastlín, atlas, prípadne lat. herbarium /herbár/. Vedeckú ilustráciu dopĺňal popis rastliny s jej liečivými účinkami alebo využitím v domácom liečiteľstve. V 18. a 19. storočí sa pomenovanie rozšírilo aj na zbierku lisovaných a sušených rastlín uložených na listoch papiera, pričom v tejto podobe ju poznáme aj dnes.

Pôvodný význam pojmu herbár prezentujú vzácne tlače - botanické diela, z fondu knižnice Podtatranského múzea v Poprade. Práve tieto patria medzi najkrajšie, hlavne vďaka množstvu ilustrácií, ktorými sú zdobené. Najstaršie tlače pochádzajú zo 16. storočia a obsahujú množstvo ručne kolorovaných drevorezov, veľmi rozšírené boli aj medirytiny a neskoršom období na ilustrácie využívali litografie. V knižničnom fonde sú tieto diela pomerne hojne zastúpené aj preto, lebo ich pôvodní vlastníci, prevažne členovia Uhorského karpatského spolku, boli lekári, lekárnici i botanici, ktorí svoje súkromné zbierky kníh darovali múzeu. Medzi darcami nachádzame mená ako Aurel Viliam Scherfel, Jozef Ullepitsch, Albín Csáky a ďalší.

Vystavené knižné herbáre a herbárové položky dopĺňajú pracovné pomôcky používané pri spracovaní rastlinného materiálu a určovaní rastlín. Nechýba historický drevený lis Gustáva Reussa (autora prvej flóry Slovenska publikovanej v roku 1853) alebo lupy a mikroskop na determináciu rastlín od Izabely Textorisovej (prvá botanička Slovenska). Predstavené sú aj historické špeciálne škatule na archiváciu, ochranu a prenos herbárových položiek, zbierka herbárových etikiet (štítkov) či v elektronickej podobe aj najstaršia zbierka sušených rastlín na Slovensku (tzn. herbár mnícha Cypriána z druhej polovice 18. storočia).

Herbár v sebe kombinuje vedecký a edukačno-prezentačný potenciál, preto je cieľom výstavy ponúknuť širokej verejnosti komplexný zážitok z poznávania biologickej rozmanitosti prírody s dôrazom na rastliny. Na príprave výstavy sa podieľali – Prírodovedné múzeum SNM v Bratislave, Slovenské národné múzeum v Martine, Múzeum Tatranského národného parku v Tatranskej Lomnici, Správa NP Muránska planina v Revúcej, Slovenská botanická spoločnosť pri SAV a Ústav ekológie lesa SAV vo Zvolene.

Autori: Michal Slezák, Jana Kušniráková